

## НОВИ БЪЛГАРСКИ КАНДИДАТ-СОРТОВЕ ДОМАТИ

В периода на прехода към пазарна икономика и след приемането на страната ни за член на УРОВ (организация за закрила на новите сортове растения), сортовата структура на домати съществено се промени. Българските сортове бяха изгласкани от пазарната ниша в резултат на масирана инвазия на чужди сортове, болшинството от които имат плодове с продължителна съхраняемост и лоши вкусови качества. Не бива да се забравя, че недостигът на пазара на домати с добри вкусови качества се дължи в не малка степен и на намаленото родно производство.

Всичко посочено по-горе доведе до повишаване на изискванията към съвременните сортове домати. Нашите нови сортове от тази култура по комплекс важни стопански признаци трябва да превъзхождат не само разпространените на дадения етап в производството сортове от собствена селекция, но и да бъдат конкурентноспособни на чуждите.

Независимо от богатото сортово разнообразие, в производството на дадения етап в страната ни се наблюдава недостиг както на достатъчно ранозрели сортове домати, така и на сортове с добри вкусови качества.

Известно е, че целта на ранното производство на домати в полиетиленови оранжерии е задоволяване нуждите на пазара с продукция до започване на беритбите на ранните полски домати. Тази продукция обикновено се реализира на по-високи цени.

Сортовете, отглеждани в полиетиленови оранжерии трябва да притежават висока ранозрялост, продуктивност и пластичност при недостатъчно благоприятни условия - недостатъчно осветление в началото на вегетацията на растенията, повишена относителна влажност на въздуха, резки промени в температурата и фактори, способстващи за развитието на гъбни болести. За това производство са подходящи само хибридни сортове домати.

Имайки предвид посочените по-горе изисквания, за целите на ранното производство е създаден новият хибриден кандидат-сорт домати “Паулина БГ” F<sub>1</sub>.

“Паулина БГ” е индетерминантен, ранозрял до средно ранозрял хибриден сорт домати. Растенията са средно мощно до мощно развити, плодовете са без зелен пръстен, плоско кръгли, гладки, при узряване – равномерно червени, едри (средно тегло – 210-230 г.), средно твърди, непукливи, с добри вкусови качества. Подходящ е за ранно производство в условията на полиетиленови оранжерии, както и за ранно и средно ранно производство на открити площи. Технология на отглеждане – по възприетата в страната за ранните и средно ранните индетерминантни сортове домати, съответно на 4 и 6 съцветия, едностъблено, на опорна конструкция. Продукцията в пълна зрялост е подходяща за прясна консумация, а при прибиране във фаза начало на узряване и за експорт. Хибриден сорт “Паулина БГ” по комплекс от най-важните стопански признаци, включително и вкусови качества, е достоен конкурент на известния и широко разпространен в

производството български хибриден сорт домати “Наслада” и го превъзхожда по ранозрялост.

Силно е недоволството на потребителите по отношение на вкусовите качества на предлаганата на българския пазар продукция от домати. Голяма част от потребителите, които са свикнали с традиционния, добър вкус и приятна консистенция на червеноплодните български домати изразяват недоволство и търсят причините за сегашната ситуация на родния пазар. Ето защо, повечето потребители предпочитат продукцията от едроплодните с розова окраска сортове. На тези изисквания отговаря новият розовоплоден кандидат-сорт домати “Розов блян”.

**“РОЗОВ БЛЯН”** е индетерминантен, късен до средно късен директен сорт домати. Плодовете преди узряване са със зелен пръстен, плоско кръгли, гладки, при узряване – равномерно и интензивно розови, много едри (гиганти), средно тегло – 360-380 г., средно твърди, плътни, непукливи. Плодовете са с крехка тънка кожица, месести и отлични вкусови качества. Подходящ е за средно ранно производство на открити площи. Отглежда се по технологията на средно ранните индетерминантни сортове домати, едностъблено, на опорна конструкция. Продукцията е предназначена за прясна консумация. По комплекс от пазарни и вкусови качества на плодовете значително превъзхожда разпространените у нас чужди и български розовоплодни сортове домати.

Новите български кандидат-сортове “Паулина БГ” и “Розов блян” напълно отговарят на изискванията на българския потребител, свикнал с традиционния, добър вкус и приятна консистенция на нашите домати. Устойчиви са на тютюнева мозайка, вертицилийно и фузариено увяхване. Двата сорта са заявени в Патентно ведомство на РБългария и се изпитват в системата на Изпълнителната агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол.

Научно-методичното ръководство и контролът при производството на семената от сортовете се осъществява от селекционерите (авторите) им, съответно от проф. дсн Живко Данаилов и доц. д-р Спас Гелемеров. Семена от сортовете се предлагат в агроаптеките на фирма „АГРОГИД”ЕООД в гр. София – тел./факс: 02/9554002, GSM: 0888450528 и в гр. Гоце Делчев. Фирмата предлага и семена от високодобивните сортовете домати “Опал”, “Николина”, “Елена прима” и “Наслада”, плодовете на които, също така, притежават традиционния за българските домати вкус.

проф. дсн Живко Данаилов  
доц. д-р Спас Гелемеров